

อังอ่าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมเพื่อเตือนสติ เวลาคนอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองจะไม่เห็นว่าตัวเองมีความผิดพลาดอย่างไร แต่ถ้ามีใครชี้ให้เราเห็นว่า สิ่งนั้นเป็นความผิดพลาดของเรา สิ่งนั้นจะไม่เสียเวลาไป

ถ้าเราจะค้นคว้าหรือเราจะพิจารณาของเราเองว่า สิ่งนี้เป็นความถูกต้องของเราเห็นไหม นี่เราจะเสียเวลามาก เสียเวลาเพราะสติของเรามันไม่ละเอียดพอ จับอารมณ์ความรู้สึกของเราว่า ความรู้สึกนึกคิดอันนี้เป็นความรู้สึกนึกคิดที่ไม่ถูกต้อง แต่ถ้ามีสติปัญญานะ มันจะรู้ว่าความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ มันไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้องเพราะเหตุใด ไม่ถูกต้องเพราะมันทำให้เรามีความเร่าร้อน ถ้ามีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา มันจะเผาใจเราก่อน ถ้ามันเผาใจเราแล้วมันจะไปเผาคนอื่นต่อไป

ฉะนั้น ถ้าเรามีสติ ฟังธรรมเพื่อเตือนสติ พอมีสติ อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนเห็นความผิดของตน สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์มาก แต่ถ้าคนบอกว่า เรามีความผิดอย่างนั้นๆ เราจะมีเหตุผลโต้แย้งว่า เราไม่ได้เป็นอย่างที่เขาพูดเลย เรามีสติ เรามีปัญญาขนาดนี้ ความผิดเล็กน้อยอย่างนี้ ทำไมเราเห็นไม่ได้ นี่พูดถึงว่า เวลาวิชาความไม่รู้ของเรา มันปิดบังตาเรานะ

ฉะนั้นฟังธรรมก็ฟังเรื่องของเราแหละ ฟังเรื่องของเรา เรื่องความรู้สึกนึกคิดนี้ เพราะความรู้สึกนึกคิดนี้ มันไปกว้านเอาความเร่าร้อนมาเผาตัวมันเอง แต่ถ้าเป็นทางโลกนะ เราเกิดมาธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มนุษย์เรามีความรู้สึกนึกคิด เวลาเราศึกษาเราจะเอาอะไรไปศึกษา เราเอาความรู้สึกนึกคิดนี้ไปศึกษา ไปเล่าเรียน เพื่อให้จิตใจนี้มันฉลาดขึ้นมา

เวลาเราทำหน้าที่การงานของเรา เราก็เอาประสบการณ์ เอาความรู้สึกนึกคิดนี้ ว่า ประสบการณ์นั้นถูกหรือผิด มันเป็นประสบการณ์ในการทำงานของเรา ฉะนั้นฟังธรรมๆ ก็ฟัง เรื่องของเรา ถ้าเรื่องของเรานะ ของมันใกล้ตัวเกินไปจนเราดูเห็นไม่ได้ว่าสิ่งนี้เป็นความผิด แต่ถ้า เป็นความผิดของคนอื่น เราจะมองเห็นได้ง่ายดายเลยว่าสิ่งนั้นเป็นความผิด เพราะ เพราะเราเป็นคนมอง เราเป็นคนไปมองเข้าไป แต่เวลาเจ้าตัวคนที่เป็นผู้ทำนั้นไม่เห็นความผิดของตัวเอง เพราะ เพราะเราทำเอง เราคิดเอง เรามีความเร่าร้อนเอง เราว่าสิ่งนี้มันเป็นความนึกคิดของเรา มัน ไม่ละเอียดพอ

เหมือนมือของเราจะจับต้องสิ่งใด จับต้องสิ่งใด มันจะจับต้องสองอย่างสามอย่างพร้อมกัน เป็นไปไม่ได้ มันต้องจับทีละอย่างๆ ความรู้สึกนึกคิดของเรา มันก็เกิดขึ้นมาจากจิต มันทำให้จิต จับได้เต็มไม้เต็มมือ เห็นไหม จิตเสวยอารมณ์ นี่สัญชาตญาณของมนุษย์ทำงานอย่างนี้ เรามีความ ใฝ่ดีกัน เรามีเป้าหมายที่ดีกัน แต่เราพยายามชวนชวายของเรา การกระทำของเราทำไมมันไม่ ประสบความสำเร็จ มันไม่ประสบความสำเร็จของเรา มันเพราะสิ่งใด มันขาดตกบกพร่องสิ่ง ใดๆ เราทำสิ่งใดมันถึงไม่ประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จของใคร ถ้าเอาความสำเร็จทางโลกมันมีความสำเร็จของมัน แต่ค้นหาความ ทะยานอยากมันพร่องอยู่เป็นนิจ มันไม่เคยมีความสำเร็จของมัน มันถึงคืนรน มันคืนรนของมันใน หัวใจของเรา พอมันคืนรนมันก็ทำให้เราเดือดร้อน นี่มันคืนรนในหัวใจของเราแล้วทำให้หัวใจ ของเราเดือดร้อน พอมันคืนรน มันก็ฟาดดวงฟาดงาในใจของเราเห็นไหม นี่ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ ถ้า เหตุนี้มันเป็นความจริงนะ

คุณ ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไป วันเวลามันเปลี่ยนแปลงไป วันเวลามันเคลื่อนไป วันเวลาที่ มันล่วงไปแล้ว เราจะเรียกร้องกลับมาไม่ได้อีกเลย แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา ทุกวินาที ทุกวัน ของเราจะเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์เพราะอะไร เพราะชีวิตนี้มีการพลัดพรากกันเป็น ที่สุด คนเราถึงที่สุดแล้วมันต้องพลัดพรากจากชีวิตนี้ไป มันต้องตายไปอนาคตแน่นอน แต่ใน ปัจจุบันนี้เรายังมีสติมีปัญญายู่ ยังลุกได้นั่งได้ มีความรู้สึกนึกคิดได้ ถ้าเราชวนชวายของเรา มัน จะเป็นประโยชน์กับเรานะ

ถ้าเราไม่ชวนชวายของเรา ก็ชวนชวายอยู่แล้ว ทำทุกอย่างเต็มความสามารถอยู่แล้ว ทำไม ครูบาอาจารย์บอกเราไม่ชวนชวาย ถ้าขาดสติ การทำอย่างนั้นเป็นการทำสักแต่ทำ แต่ถ้ามีสติ

ขึ้นมาเห็นใหม่ การกระทำสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเราถ้ามีสติปัญญาของเราละ ถ้าเราขาดสติ
นะ

คูตี คูอังอ่าง เวลาฝนมันตก ฝนตกอังอ่างมันจำศีลนะ นี่เวลามันอยู่ของมัน มันจำศีลของ
มัน คูตี มันอยู่ในรูของมัน มันอยู่ในโพรงของมัน มันจำศีลของมัน มันอยู่ของมันโดยความสงบ
สุขของมัน

เวลาฝนตกน้ำเจ็นนองไป ถ้าฝนตกน้ำไม่เจ็นนองนะ นี่อังอ่างมันก็ไม่ออก มันไม่ออกเพราะ
มันไม่กระตุ้นธรรมชาติของมัน แต่ถ้าฝนตกจนถึงน้ำนองไปหมดแล้ว มันไปกระตุ้นธรรมชาติ
ของมัน เวลาธรรมชาติของมัน มันออกมาเล่นน้ำของมัน ธรรมชาติทำให้มันเป็นแบบนี้ อังอ่าง

เวลาเป็นอังอ่าง คูตี อังอ่างมันออกมามันร้องของมันด้วยธรรมชาติของมัน มันมีความสุข
ของมัน แต่คน มนุษย์ เห็นว่ามันเป็นอาหาร ไปจับมันนะ ชีวิตมันเสียไปเพราะอะไร เพราะ
ธรรมชาติของมัน ด้วยความคึ้นรนของมัน มันไม่รู้ตัวของมันเองเลยนะ นี่มนุษย์ฉลาดกว่า ด้วยสิ่ง
ที่ว่าฝนตก ธรรมชาติของอังอ่าง มันจะออกเมื่อน้ำเจ็นนอง พอน้ำเจ็นนองขึ้นมา มันก็ร้องของมัน นี่มัน
เรียกร้องให้มนุษย์เอามันมาเป็นอาหาร มนุษย์ฉลาดก็เอามันมาเป็นอาหาร แต่ความรู้สึกมันเป็น
อย่างนั้นไหม? ไม่ มันไม่ได้คิดว่ามันเกิดมาเป็นอาหารของใครนะ มันก็เกิดมามีชีวิตหนึ่ง
เหมือนกัน มันก็จิตหนึ่งเหมือนกัน มันก็มีสิทธิจะมีชีวิตเหมือนกัน

ถ้ามันมีสิทธิมีชีวิตของมัน ทำไมมนุษย์คิดว่ามันเป็นอาหารของมันละ นี่ภพชาติ เวลาเกิด
มาเป็นภพชาติของใคร ก็คิดว่าภพชาติของตัวเองประเสริฐกว่า เห็นไหม ประเสริฐกว่าคนอื่น สิ่งที่เรา
แสวงหาสิ่งนั้นมาเป็นอาหาร อาหารมันเป็นอาหารของร่างกาย แต่ถ้าคนที่เขามีศีลมีธรรมของเขา
เขาทำของเขาเพื่อประโยชน์ของเขา เขาไม่ทำอย่างนั้น

เวลาอังอ่างมันร้อง มันพองตัวของมัน มันคิดว่ามันใหญ่ นะ ในพระไตรปิฎก แม่อังกับลูก
อัง ไปฟ้องว่า “โคมันจะเหยียบหนูๆ” มันใหญ่แค่ไหนๆ พองตัวไปเรื่อยๆ พองตัวจนแตกเห็นใหม่
แตกแล้วมันก็ตายนะ คิดว่ามันจะทำได้เพราะมันพองได้ มันพองตัวได้โดยธรรมชาติของมัน

กิเลสในใจของเราก็เหมือนกันนะ ถ้าเรามีสติปัญญาของเราละ เราทำของเราละ ไซ้! จิต
หนึ่ง เราเป็นมนุษย์ เราไม่ใช่อังอ่าง อังอ่างสัญชาตญาณของมัน ธรรมชาติของมันเป็นแบบนี้ นี่

เป็นแบบนี้ มนุษย์ที่ฉลาดกว่าก็เอาสิ่งนั้นเป็นสัญญาณที่ว่า ถึงเวลาสัญญาณว่าเราจะได้อาหาร เรา ก็ไปจับมันมา

แต่คนที่เขามีศีลมีธรรมของเขา เขาไม่ทำของเขา สัตว์ของเขาก็เรื่องของเขา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตของเรา ถ้ามีสติปัญญา ธรรมชาติของมัน ถ้าเรามีสติปัญญามันไม่เป็นอังอ่างไป มันเป็นความจริงของมันขึ้นมา อังอ่างโดยสัญชาตญาณ คุณิ ในการประพฤติปฏิบัติตามแบบที่เขาทำกันอยู่นี้มัน อังอ่าง คุณิ รู้ตัวทั่วพร้อม มีสติปัญญาพร้อม ทุกอย่างเป็นปัญญาพร้อมแล้วมีความสุขความสบาย

อึ้งนะ เวลามันออกมาจากรูของมัน ออกมาจากโพรงของมัน มันได้ร้องของมัน มันมีความสุขของมัน นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติของเราปฏิบัติตามรูปแบบ พอครบรูปแบบ แล้วก็มีความสุข มีความสบาย มีความสุขมีความสุขสบายอย่างไร

เวลาความรู้สึกนึกคิด เวลามันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันเป็นตัวขับเคลื่อนนะ มัน จินตนาการของมันไป มีค้นหา วิภาวค้นหา อยากได้ อยากเป็น อยากใหญ่ อยากให้เขานับหน้าถือตา นี่ค้นหาความทะยานอยาก

แต่ถ้าเวลาคนเขาทำตามหน้าที่การงานของเขาโดยสัจจะของเขา เขาทำคุณงามความดีของเขา เขาไม่ต้องการปรารถนาอย่างนั้น นี่มันเป็นอังอ่างไหม? มันไม่เป็นอังอ่างเพราะว่าหน้าที่การงานมันเป็นแบบนี้

ฉะนั้น เวลาเราบอกทำหน้าที่การงานนี้เป็นกิเลสหรือ ไม่ใช่ ไม่ใช่กิเลสนะ เพราะคนเราจะดีไม่ได้อยู่ที่ผลงาน เราทำงาน คุณิ เวลากลิ่นของศีลหอมทวนลม กลิ่นดอกไม้ กลิ่นหอมต่างๆ มันไปตามลม ลมพัดจรจายไป แต่กลิ่นของศีลมันหอมทวนลมเลย เพราะเราทำคุณงามความดีไป เราทำความดีมันเป็นค้นหาความทะยานอยาก มันเป็นอังอ่างไหม? ไม่ใช่ เราทำคุณงามความดีของเรา แต่เราไม่ต้องการ เราไม่ปรารถนา แต่มันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุไฉน” เราไม่ใช่อังอ่าง อึ้งมันมีแต่เปล่งของมัน ร้องอยู่นั้นแหละ แล้วมันทำอะไรเป็นประโยชน์กับตัวมัน เพราะปากของมัน เพราะการกระทำของมัน เพราะ สัญชาตญาณของมัน เพราะความสุขของมันทำลายตัวมันเองไป

นี่ก็เหมือนกัน เราคิดว่าเราทำตามรูปแบบ เราคิดว่าเราทำอย่างนั้น มันจะเป็นธรรม มันจะเป็นใหม่ละ มันไม่เป็นธรรม มันไม่เป็นหรือ ถ้ามันจะเป็นธรรม มันเป็นอย่างไร เป็นธรรม เห็นไหม สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

คูลี คนจะทำสมถกรรมฐาน คนจะทำความสงบระงับ เวลาของหยาบๆ เขาก็เห็นกันได้ เช่น วัตถุแก้วแหวนเงินทอง ทุกคนก็จับต้องได้ คุณงามความดี คูลี เวลาคนทำงาน เขาผ่านหน้าที่การงานของเขาจนเกษียณอายุราชการไป เขาผ่านโลกมาตั้งเยอะแยะขนาดไหน เขารู้ไปหมดละ เขารู้ เขาผ่านมาแล้ว เขาว่างแล้ว นี่เรื่องโลกเป็นแบบนั้น เขารู้ของเขา เขาว่างของเขา แล้วจิตใจของเขาไม่ตื่นเต้นไปกับสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นเขาก็ได้ผ่านมาแล้ว เขาว่างหมดแล้ว แต่ของเราเข้าไป เรายังไม่เคยเป็นเห็นใหม่ สิ่งนั้นเราอยากปรารถนา อยากต่างๆ มันได้ขึ้นมาแล้ว ถ้าเราได้ขึ้นมาแล้วทำคุณงามความดีก็เป็นความดีเพื่อใจของเรา

แต่ถ้าเราทำของเราไม่ดีละ มันเอาสิ่งนั้นมาเป็นประโยชน์กับตัวมันละ ที่มันเป็นอั้งหรือไม่เป็นอั้งอยู่ตรงนี้ไง นี่ถ้าเราทำของเรา เราจะเป็นอย่างนั้นเชียวหรือ เราจะพองตัวเราให้มันไปเบียดเบียนคนอื่นเลยหรือ เราจะส่งเสียงให้ไปรบกวนกันไหม? ไม่

เราทำหน้าที่การงานของเรา แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ที่มันไม่เป็นๆ เพราะอะไร ไม่เป็นเพราะเรามีสติปัญญาของเรา การเคลื่อนไหวนะ เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาก็เพื่อให้จิตใจมันสงบระงับ ถ้าจิตใจมันสงบระงับเข้ามาได้เห็นใหม่ จิตใจมันไม่คึกคะนอง ถ้าจิตใจมันคึกคะนอง มันคิดของมันไป มันเดือดเนื้อร้อนใจของมันไป นี่มันอั้งอ่างละ อั้งอ่างมันคันใจ เวลาจิตใจมันคัน มันอยู่ของมันไม่ได้ จิตใจมันคั่นรนของมัน พอคั่นรนของมัน มันเบียดเบียนตนก่อน พอเบียดเบียนหัวใจนั้น หัวใจนั้นคิดก็มีการกระทำ ไม่มีสิ่งใดถูกใจไปสักอย่างหนึ่ง นี่เบียดเบียนตัวเองไม่พอนะ จะไปเบียดเบียนคนอื่นนี่มันเป็นอั้งอ่าง

แต่ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรานะ มันไม่เป็นอั้งอ่าง มันเป็นตัวประเสริฐใจ สัตว์ประเสริฐมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐเพราะเราต้องทำประโยชน์เพื่อเราเอง มันไม่เบียดเบียนใคร เขาเห็นคุณงามความดีนะ พอทำไป คนทุกคนนะดีก็รู้ ชั่วก็รู้นะ คนเรารู้ชั่วชั่วทั้งนั้นนะ ถ้าสิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์ เราอ่านครั้งแรก สองครั้งแรก เราอาจจะไม่รู้ได้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะทำปฏิบัติขึ้นมา ทำไมทุกอย่างมันสงบระงับ ทำไมทุกอย่างมันเอื้อการปฏิบัติ เห็นไหม มันเป็นใจไปทั้งนั้นเลย นี่ที่สงบสงัด ไม่มีใครมารบกวนต่าง ๆ นานาครั้งแรก ครั้งที่สอง ครั้งที่สาม พอเรารู้ไป อ้อ! นี่ไง เขาทำเพื่อเรา เขาไม่กวนเรา เขาเปิดโอกาสให้เรา เห็นไหม นี่คุณงามความดีของเขา เราระลึกได้ ดีชั่วทุกคนรู้ละ แต่ถ้ามันยังไม่เข้าใจ พอมันช้าแล้วช้าเล่ามันจะเห็นความดีของเขา ถ้าเห็นความดีของเขา มันสะท้อนใจไหม? มันต้องสะท้อนใจ

แต่ถ้ามันเป็นกิเลสนะ มันไม่เห็นอย่างนั้นไง มันคัน จิตใจมันฟาดวงฟาดงาในหัวใจ แล้วมันก็เบียดเบียนหัวใจเรานะ เพราะเราเดือดร้อน มันเร่าร้อนในใจ มันไม่สงบระงับ ไม่สงบระงับ เราก็มีการกระทำ

หมาจิ้งรีร้อน หมาจิ้งรีร้อนมันก็คัน มันก็เกา พอเกามันก็ทำเสียงดัง พอการเกามันก็มีส่งเสียงขึ้นมา มันก็กระทบกระเทือนกันไปหมดนะ ถ้ากระทบกระเทือนไป นี่ฮ่อง่างเป็นแบบนี้ ฮ่อง่างมันทำตัวมันเอง มันทำตัวมันเองนะ แล้วมันแบ่งของมัน มันอ้า มันก็ไปทำลายคนอื่น เห็นไหม นี่พูดถึง นี่มันเป็นธรรมชาติของเขา

แต่เรามีสติมีปัญญา เอานี้มานึกมาคิดใจ เห็นไหม คติธรรม มันได้คติธรรมนะ คติธรรมว่าสิ่งที่มันเป็นไปนะ โดยสัญชาตญาณของมัน มันไม่รู้เรื่อง ฮ่อง่างมันไม่รู้เรื่องหรือ ฮ่อง่างมันก็เป็นสัตว์ ฮ่อง่างมันก็ใช้ชีวิตของมันไปอย่างนั้นนะ แต่คนที่ปัญญาใจ เห็นไหม ในสมัยพุทธกาลนะ ดูพระนาคิตะอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วออกมาวิเวก เวลาคนเขาไปเที่ยวสนุก ที่ไปคุมหรัสพสมโภช เห็นไหม เขาขับร้อง ร้องเพลงกันไป

พระนาคิตะเดินจงกรมอยู่ “เขามีความสุขนัก เขาร้องเพลง เขาขับกล่อม เขามีความสุขนะ เรามีความสุขอยู่คนเดียว” เห็นไหม เรามีความสุข นี่เรามองไม่เห็น เห็นเขาเพลิดเพลินกัน เขาคิดว่าสิ่งนั้นเป็นความสุข นี่มันหยาบๆ ใจ

เทวดามายับยั้งกลางอากาศนะ “คนที่เขาขับร้องเพลงกัน ที่เขามีความสุขๆ นั้นละปลาหมึกินเหยื่อ” เหยื่อคือมหรสพสมโภชใจ มันเป็นเหยื่อ แล้วปลาหมึกินเบ็ด พอเบ็ดแล้วมันก็ว่า มันมีความสุขของมัน เวลาผ่านไปแล้วมันรู้ว่าโทษของมัน มันก็คืนรนนะ ปากมันฉีก เลือดมันออกเต็มปาก นั้นนะปลาหมึกินเหยื่อ “ท่านต่างหากเป็นคนประเสริฐ ท่านต่างหากเป็นคนประเสริฐ”

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เดินจงกรมอยู่ เขาขับร้องเพลงไป เราก็ได้ยิน หูมันไปได้ยิน เสียงของเขา พอได้ยินเสียงของเขามันก็คิดเอง เตือนตัวเอง แต่เวลาเทศนามายับยั้งกลางอากาศ “ท่านต่างหากเป็นผู้ประเสริฐ ท่านต่างหากเป็นผู้ที่เห็นโทษของวิญญูสงสาร ท่านต่างหาก...” นี่มันเตือนสติ พอมันเตือนสติขึ้นมามันก็มีสติขึ้นมา พอมีสติขึ้นมา สติมันก็มายับยั้งความคิด เห็นใหม่

ความคิดที่น้อยเนื้อต่ำใจใจ “เรามีความสุขนะ เขามีรื่นเริงกันนะ เราเป็นคนทุกข์คนยาก เราเป็นคนที่ไม่มีค่า ไม่มีราคา เราพยายามเป็นคนที่ดีอพรหมจรรย์ มันแห้งแล้ง เรามีแต่ความชุ่มไปในความสุข ความสะดวกของเขา...” นี่เวลามันหลงไปมันหลงไปอย่างนั้นนะ นี่ขนาดพระนาจิตะนะ เกิดสมย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ที่อยู่ปฏิญาณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

กิเลสมันไม่ไว้หน้าใครเลย มันไม่ไว้หน้าใครว่าใครเป็นจักรพรรดิ ใครเป็นกษัตริย์ ใครเป็นเศรษฐีภุมมพิ โครทุกข์ใครยาก...กิเลสมันไม่เคยไว้หน้าใครเลย มันระรานทุกดวงใจ มันชี้ทุกดวงใจ แม้แต่พระนาจิตะนี่เป็นผู้ที่อยู่ปฏิญาณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันยังไม่ไว้หน้าเลย นี่เข้ามาหลอกมาล่อจนพระนาจิตะคิดไปได้อย่างนั้นเหมือนกัน

แต่เวลาเทศนามายับยั้งกลางอากาศ เขาได้คิดขึ้นมา พอได้คิดขึ้นมาที่ย้อนกลับขึ้นมา เห็นใหม่ พิจารณาค้นนั้น ทำความสงบของใจเข้ามา พอใจมันสงบระงับแล้วพิจารณาออกไปในสติปฏิญาณ ๔ คตินั้นพระนาจิตะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้เพราะว่ามีเทศานั้นมาเตือนสติ ทั่วๆ ที่ตัวเองปฏิบัติอยู่นะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราปฏิบัตินะ เราเห็นของเรา เห็นใหม่ ฤดูกาลมันเป็นแบบนี้ เวลาฤดูกาลมันฝนตก ดูสิ ปลาใหม่ ปลามันได้กลืนน้ำใหม่ น้ำที่มันตกมาใหม่ มันจะกลืนโคนมา กลืนต่างๆ มา กลืนของน้ำใหม่ ปลามันจะกระเสือกกระสนขึ้นไปหาน้ำใหม่นั้น นี่ธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของสัตว์มันเป็นแบบนี้ ที่นี้ธรรมชาติของสัตว์เป็นแบบนี้ไซ้ใหม่ นี่ธรรมชาติของมัน เป็นแบบนี้ แล้วจิตใจเราเป็นแบบนี้ใหม่ นี่ถ้ามันเทียบเคียงขึ้นมา มันจะได้ประโยชน์นะ มันจะได้ประโยชน์

เตือนสติเรานะ ถ้าเราเตือนสติ ดูสิ เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเป็น ๕ วัน ๑๐ วันนะ ถ้ามันมีสติคิดสิ่งใดได้ขึ้นมาใหม่ มันจะมีความสุข มันจะมีความชื่นใจ เห็นใหม่ เราก็มีปัญญา ปัญญาเพื่อค้ำใจของเราไว้ในอำนาจของเรา แต่ถ้ามันไม่มีสติไม่มีปัญญานะ เดินจงกรมเป็นความเพียร

ความเพียรนี้เป็นพลังงาน พลังงานที่มันจะสงบหรือไม่สงบ แต่ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา นี่พลังงาน นั้นมันได้ประโยชน์ขึ้นมา มันเกิดวิปัสสนาขึ้นมา มันจะถอดมันจะถอนของมัน ถ้าถอนขึ้นมา มันจะเป็นการกระทำของเราไง นี่ถ้าจิตใจเรามีสติปัญญาอย่างนี้ เราพึงธรรม พึงธรรมเพื่อเหตุนี้กันนะ พึงธรรมเพื่ออะไร? เพื่อเกิดสติ เกิดปัญญาจากภายใน

คูตี ดูหน้า เห็นหน้า แต่ไม่รู้ใจ หน้านี่เราเพื่อนกัน รู้จักกัน อยู่ด้วยกัน เห็นหน้าเห็นตากัน คุยกัน แต่ไม่รู้หรอก หัวใจมันเร้าร้อนแค้นไหน หัวใจมันมีสิ่งใดเป็นปมขึ้นมาในใจนะ มันคิดดี คิดชั่ว คิดเอารัดเอาเปรียบ คิดเพื่อแม่ คิดเพื่อผลประโยชน์ของเราและของหมู่คณะ มันคิดแตกต่างกัน อย่างไรเห็นไหม เราอยู่ด้วยกัน เราอยู่ด้วยกันเป็นหมู่คณะกัน ถ้าเป็นหมู่คณะกันนะ มันจะเอื้อต่อกัน

คูตี ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า คนเกิดมาในวัฏฏะนี้ไม่เป็นญาติ เป็นพี่เป็นน้องกันเลย ไม่มี เพราะการเกิดการตายมันเวียนตายเวียนเกิดมามากมายมหาศาล มันจะต้องเป็นพี่ เป็นน้อง เป็นญาติกันมาชาติใดชาติหนึ่งแน่นอน เห็นไหม ถ้าเป็นพี่ เป็นน้อง เป็นญาติของเรา เรามีความผูกพันไหม

นี่เหมือนกัน เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราบวชมาในพุทธศาสนา เราเป็นสาวกบุตรพุทธ ชีโนรสด้วยกัน เราเป็นพระด้วยกัน เราเป็นผู้ถือศีล ๒๒๗ เหมือนกัน เราจากบ้านจากเมืองมานะ เราเสียดละมา นี่สมบัติสาธารณะ สิทธิของมนุษย์ที่เขาจะอยู่กันในโลก เห็นไหม เราเสียดละมาเพื่อพรหมจรรย์ เราอยู่แบบพรหมจรรย์ อยู่เพื่อเรา เพื่อหัวใจของเรา

ถ้าเพื่อหัวใจของเรา เราเป็นหมู่เป็นคณะกัน มันจะเห็นอกเห็นใจกัน เพราะอะไร คูตี ไม้คิบบๆ ฆราวาสเขาเป็นไม้คิบบๆ พอไม้คิบบๆ กว่าเขาจะติดไฟ กว่าเขาจะต่างๆ เขาต้องตากให้มันแห้งก่อน เขาจะทำให้มันเป็นประโยชน์ก่อน คูตี ในการก่อสร้าง ถ้าไม้มันไม่แห้งสนิท มันก็ต้องไปอบเพื่อไม่ให้มันแตก ไม่ให้มันอ้า นี่ก็เหมือนกัน ในทางฆราวาสเขานี้ไม้คิบบๆ ถ้าไม้คิบบๆ มันก็อยู่ทางโลก มันจะชุ่มไปด้วยกาม

เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเสียดละออกมา เสียดละสิทธิเสรีภาพอย่างนั้นนะ ฉะนั้น เราจะไม่ว่างชิงกับเขา เห็นไหม ทางฆราวาสนี้ทางคิบบแคบ ทางของพระเรานี่ทางกว้างขวาง ถ้าทางกว้างขวางขึ้นมา พอกว้างขวางขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาจะประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ก็เลสมันก็ต่อต้าน ล้มลุกคลุกคลานกันอยู่

นี่รู้หน้า ไม่รู้ใจ เห็นกันแบบนี้ เห็นปกติสุขอยู่แบบนี้ แต่หัวใจละ หัวใจมันคืนรนอย่างไร หัวใจมันทุกข์ร้อนขนาดไหน หัวใจมันเร้าร้อนขนาดไหน มันละล้าละลึ่งไปอดีตอนาคต อดีตที่เรา ผ่านมาแล้วก็มาหลอกมาล่อ อนาคตหรือมันก็คิดจินตนาการไป มันจะสมความปรารถนาทั้งนั้นถ้า คิดตามกิเลสนะ

แต่ถ้าพอกิเลส เรามีสติ วางกิเลสไว้ เราจะปฏิบัติ เราจะให้เป็นปัจจุบันธรรม ถ้าจิตมันสงบ ระวังได้ มันก็เป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา เวลากรรมมันเกิด จิตมันสงบแล้วมันใช้สติปัญญา สติปัญญามันพิจารณาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม อย่างนี้ นี่งาน มันจะเกิดแล้ว คุณี เวลาอังอ่าง เวลาครอบรัวของมัน มันต้องมีลูกมีเต้าของมันขึ้นมา มันถึงจะ ดำรงเผ่าพันธุ์ของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ในหัวใจของเรา ถ้าเราไม่มีธรรมของเรา ไม่มีสิ่งต่างๆ ให้หัวใจเราได้ดื่มกิน เลย ไม่มีความสงบระงับให้ใจได้สัมผัสเลย มันเป็นบึงจัดตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก จิตใจมันจะอยู่กันได้ อย่างไร

เวลาเราบอก ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ แล้วมันเกิดนิโรธ นิโรธเกิดด้วยมรรคญาณ แต่เวลาถ้าจิตมันสงบระงับ มันมีความสุขละ นี่มันต้องมีความสุขสิ มันต้องมีความสุขของมัน เรามี เป้าหมาย ถ้าเราจะพ้นจากทุกข์ เรามีเป้าหมาย เราบวชมานะ บวชมาเพื่อพ้นจากทุกข์ ในธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในอริยสัจ ถ้าเราปฏิบัติของเราขึ้นมา เราจะชำระกิเลสของเรา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป แล้วกิเลสมันอยู่ไหนๆ

หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านธุดงค์ไป คุณี ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลวงปู่มั่นไปหมด ไปมาหมด “คนที่สอนเราอยู่ไหน คนที่จะสอนเราอยู่ไหน” นี่หาคนที่คอยชี้แนะเราๆ คอย ชี้แนะเพราะอะไร เพราะศึกษาพระไตรปิฎก ไปถามใครมันก็ตอบไปตามแต่สัญญาอารมณฺ์ ตอบ ด้วยโวหาร

โวหารนี้มาจากไหน? โวหารนี้ก็มาจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใน พระไตรปิฎกมันมี ในตำรับตำรามันมี พอมี...นี่จิตสงบแล้วก็ต้องพิจารณากายๆ...แล้วพิจารณา อย่างไร ทำอย่างไร พิจารณานี้พิจารณากายอย่างไร นี่ก็รู้ตัวทั่วพร้อม ก็เห็นหมด นี่รู้ตัวมันก็เป็นจิต เป็นกาย จิตนี้มันพิจารณากายของมันอยู่แล้ว เพราะมันรู้จักกายอยู่แล้ว นี่มันกำปั้นทุบดิน มันเป็น สามัญสำนึกนะ แล้วมันรู้อย่างไร แล้วมันละอย่างไร แล้วมันวางอย่างไร

นี่ไง แต่ถ้าวเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาท่านชูดงค์ของท่านไป ท่านแสวงหาของท่านไป หา...หาอะไร? หาอะไร? หาสิ่งที่ใจมันสงบได้ ถ้าใจมันสงบได้มันก็เกิดงานขึ้นมาได้ ถ้ามันเกิดงานขึ้นมา ถ้ามันมีการกระทำงานขึ้นมา มันถอดมันถอนนะ เวลามันสำรอก มันคายออก จิตใจของเรามันแตกต่างกันไปกับสิ่งที่มันหมักหมมไว้ในหัวใจที่จิตใจมันดิบๆ อยู่

คูลี ฆราวาสเขาเป็นไม้ดิบๆ เราถือพรหมจรรย์ เราจะทำไม้ให้เราแห้ง แล้วเราบวชมา พอเราบวชมาแล้วอุปัชฌาย์ยกเข้ามาเป็นพระ ยกเข้ามาเป็นพระด้วยอะไรล่ะ? ด้วยญัตติจตุตถกรรม ยกขึ้นมาเป็นพระ พอเป็นพระขึ้นมาแล้วไม้มันแห้งหรือยังล่ะ เป็นพระแล้วไม้มันแห้งหรือยัง นี่ถือพรหมจรรย์ไม้มันแห้งหรือยัง

ถ้าไม้มันไม่แห้ง ไม้มันดิบนะ จุดไฟมันก็ไม่ติด พอจุดไฟไม่ติดมันก็เผาถนนี่ไง พยายามจุดไฟอยู่ คูลี อังอ่างมันร้อง เวลาฝนมันตก มันร้องขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมันเจิ่งนองไปด้วยน้ำ มันอยากเล่นน้ำของมัน นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราพยายามจุดไฟของเราให้เราติดขึ้นมา เราพยายามปฏิบัติขึ้นมาให้ใจมันสงบขึ้นมา เพื่อทำไม้ดิบๆ ให้มันเป็นไม้แห้งๆ ให้มันจุดไฟได้ ถ้าไม้มันแห้ง มันจุดไฟ มันก็จะเผาไหม้มัน ถ้าไม้มันสดๆ เผาเข้าไปขนาดไหนไฟมันไม่ติด ไฟมันไม่ติด

เราก็ต้องพยายามของเรา คีต ความปกติของใจ มันจะกลั่นกรองของมัน มันจะดูแลใจของมัน ถ้าดูใจของมันนะ ถ้าไม้มันแห้งขึ้นมา พอไม้มันแห้ง มันก็ควร มันควรแก่การจุดไฟได้ ถ้ามันควรแก่การจุดไฟได้นะ เราก็มีโอกาสนะ ถ้ามันจุดไฟไม่ได้ เราก็จะจุดของมันอยู่อย่างนี้ เราก็จะจุดไฟ พยายามจุด เราจุดไฟ แต่ไม้มันไม่แห้ง มันไม่สมควร

นี่ก็เหมือนกัน ในการปฏิบัติ เห็นไหม ควรและไม่ควร ถ้ามันไม่ควร ต้องย้อนกลับทันทีเลย กลับมาดูความปกติของเรา กลับมาดูคีตของเรา กลับมาดูความเพียรของเรา ชอบหรือไม่ชอบ ถ้ากลับมามาดูความเพียรของเรา เห็นไหม เราต้องย้อนกลับไง ถ้าทำไปๆ ก็ดันไปอย่างนั้นนะ ไม้มันจะเปียกขนาดไหน เอาชบน้ำแล้วยังจะจุดไฟอยู่อย่างนั้น จี้อโคลนก็เป่ากันไป มันเป็นไปไม่ได้หรอก

ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ เราก็มาน้อยเนื้อต่ำใจ ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล ในการปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำของท่านมา มันถึงมีผลไง ที่นี้ถ้าปฏิบัติสักแต่ทำกัน โลกว่าปฏิบัติๆ เราก็จะปฏิบัติโลกกันใช่ไหม เราเป็นนักรบนะ นักรบเป็นผู้บุกเบิก ถ้าเป็นผู้บุกเบิกนะ เราจะต้องมีธรรมเป็นอาวุธ เราจะต้องมีความเป็นจริงของเรา ถ้าจิตเราสงบนะ ถ้าใครทำความสงบของจิต จิตมัน

สงบได้ เราใช้พุทธโศหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จิตสงบเข้ามาได้ เราก็รู้ว่าจิตเราสงบเป็นอย่างไร แล้วถ้าจิตมันไม่สงบ เราก็เคยรู้มว่ามันก็ไม่สงบใช่ไหม มันไม่สงบเพราะอะไร เพราะมันเร่ร้อน แต่ถ้ามันสงบนี้เพราะเหตุใด

นี่ทำจนชำนาญในวสี ชำนาญในวสี ทำความสงบของใจ สุดท้ายมันก็คลายออกมาแล้วทำความสงบบ่อยๆ ครั้ง ทำสงบบ่อยเข้าจนเป็นสมาธิ จิตตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่น เรารู้ของเราได้นะ พอจิตตั้งมั่น เราใช้ปัญญาได้ใหม่ เราฝึกหัดใช้ปัญญาได้อย่างไร นี่ไง พระเราถ้ามีคุณธรรม พระเราถ้ามีคุณธรรมในใจ มันรู้มันเห็นของมันไง

พอเรามีคุณธรรมในใจใช่ไหม สมมุติว่าเราทำความสงบของใจเข้ามา เราใช้ปัญญาอย่างไร ปัญญามันเกิดขึ้นมา เกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา แล้วเราย้อนกลับไปดูเวลาที่เราคิดพลาดมาสิ เวลาเราคิดพลาดขึ้นมา เราทำแล้วมันล้มลุกคลุกคลาน เราก็รู้ใช่ไหม แล้วเราก็มองกลับไปทีโลกสิ เวลาโลกเขาปฏิบัติกัน เห็นไหม รู้ตัวทั่วพร้อมๆ มันคิดๆ ทั้งนั้นนะ มันไม่คิดๆ ถ้าไม่คิดๆ มันก็อึ้งอ่างั้นนะ อึ้งอ่างๆ อยู่อย่างนั้นนะ มันจะเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมา ถ้าไม่คิดๆ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีความสงบของใจ ไม่มีมันไม่แห้ง มันจุดไฟได้อย่างไร

ว่าถือพรหมจรรย์ เขาว่าเขาถือแล้วเขาก็มีศีลเหมือนกัน เห็นไหม คุณิ เขาบุงขาวห่มขาวเหมือนกัน เขาก็บวชพระบวชเจ้าเหมือนกัน แล้วเขาภาวนามันจะผิดตรงไหน? รูปแบบมันไม่ผิดหรือ รูปแบบก็คือรูปแบบไง แต่ผลของมันล่ะ ผลของมันมีไหม ถ้าผลของมันไม่มี มันปฏิบัติไม่ได้ นี่ถ้าเราปฏิบัติเราจะรู้ทันที เราปฏิบัติขึ้นมาที่เราใช้ไหม ถ้าจิตเราไม่สงบ เวลามันใช้ปัญญาขึ้นไปมันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่คือปัญญาโลกใจ ปัญญาสามัญสำนึกใจ ปัญญาของมนุษย์นี่ไง ปัญญาที่เกิดกับเรานี่ไง

แล้วเกิดปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันตรึงในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม “อริยสัจเป็นอย่างนั้น แล้วมรรคเกิดอย่างนั้น พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น”...รู้ไปหมด รู้ทุกอย่างเลย รู้จากอะไรล่ะ? ถ้าไม่มีต้นแบบ ไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราารู้จากอะไร? เราก็รู้จากต้นแบบนั้น แต่ความรู้จริงของเราละ

ความรู้จริง เห็นไหม คุณิ คุณทางธุรกิจ ถ้าเขาสร้างธุรกิจของเขาขึ้นมาไม่ได้ คือว่าเขาทำธุรกิจของเขา เขาค้าขายได้ เขาว่างบิลได้ เขาก็กินเงินได้ เขามีกำไรขาดทุนในบริษัทนั้น ถ้าบริษัทนั้นเดินไปได้ เขาประสบความสำเร็จของเขา ถ้าบริษัทนั้นเดินไปไม่ได้ล่ะ เดินไปไม่ได้ มันจะมี

อะไร นี่ก็เหมือนกัน ทำธุรกิจมันก็มีตำราสอนทั้งนั้น จะทำสิ่งใด ไปตี กระทบวงพาณิชย์เขาให้จืด ทะเบียนเลย เขามีเจ้าหน้าที่แนะนำด้วย แล้วคนจดทะเบียนแล้วมันมีความสำเร็จแค่ไหน บริษัทที่มันขาดทุนจนปิดบริษัทมีมากขนาดไหน แล้วบริษัทที่มันประสบความสำเร็จ ประสบความสำเร็จอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ย้อนกลับมาในการปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันมีผล ถ้ามันเกิดความสงบ ระวังขึ้นมา แล้วเกิดถ้าใช้ปัญญาขึ้น ปัญญาที่มันเกิดการชำระกิเลส มันไม่เป็นอังอ่าง มันเป็นความจริง ถ้าความจริง เห็นไหม คุณติ เราเป็นความจริงขึ้นมา มันมีอาหารของมัน มันมีผลลัพท์ของมัน มันมีทุกอย่างของมันพร้อม ถ้ามันเป็นอังอ่าง มันรอให้เขาจับไปเป็นอาหารนะ นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติแล้วว่างสบายๆ นั่นแหละมันจะเป็นอาหารของกิเลส

กิเลสมันหัวเราะเยาะ มารมันยิ้มเลย บอกเหยื่อของมันทำไมมันเยอะขนาดนี้ ทำไมอาหารของเรามันเต็มโลกธาตุ ทำไมมันจับไปตรงไหนเป็นอาหารของกิเลสหมดเลย นี่ไง อังอ่างทั้งนั้นนะ ถ้ามันเป็นอังอ่างๆ ร้องอยู่อย่างนั้นนะ มันจะไม่เป็นประโยชน์ของมัน แต่ถ้าเราปฏิบัติเรามีความจริงขึ้นมา แม้แต่จิตสงบเราก็ต้องรู้แล้ว

ถ้าจิตสงบ จิตมันสงบมานะ มันแตกต่างกัน ในบริษัทของเรา ต้นทุนของเรา ทุนของเรา ก็พร้อม แล้วสายป่านเรายาวมาก ทุกอย่างเรามีพร้อมที่เราจะแข่งขันในทางธุรกิจ เราทำได้ทุกอย่างเลย บริษัทนั้นยังยืนมาก บริษัทนั้น บริษัทไหน ทุนไม่มี ทุกอย่างไม่มีเลย นี่ก็ยิ้มมาทั้งนั้น ดอกเบี้ยทบต้นทบดอกๆ บริษัทมันอยู่ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปัญญามันไม่มีจริงของมันขึ้นมา มันไม่มีทุนตั้งแต่ความสงบของใจ ใจไม่สงบขึ้นมา ใจไม่สงบ มันใช้ปัญญามันก็เป็นสัญญา สัญญาที่ก็ยิ้ม ยิ้มมาจากอะไร? ยิ้มมาจากกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นต้นทุน ธรรมสังฆกรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรมมา ก็วางกรรมวินัยอันนี้ไว้อยู่ในพระไตรปิฎก เป็นกรรมและวินัย เป็นศาสดาของเรา

ที่นี้ศาสดา เป็นศาสดาของเรา แต่เราปฏิบัติเข้ามาแล้วเราต้องมีคุณธรรมขึ้นมา ไม่ใช่เป็นศาสดาของเราแล้วก็เหมือนลูกที่เลี้ยงไม่โต พ่อแม่เลี้ยงลูกไม่โตนะ มันต้องดูแลมันไปตลอดชีวิต มันจะต้องมาแบมือขอไปตลอดชีวิตนะ นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติธรรมขึ้นมา สิ่งนั้น สิ่งทีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้เป็นต้นแบบ

ต้นแบบนั้น...ใช่ เป็นศาสดาของเรา แต่เราต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ต้องให้มันเป็นจริงขึ้นมา ถ้าจริงขึ้นมา ลูกเลี้ยงโตแล้วมันแยกบ้านแยกเรือนออกไป มันจะไปตั้งตัวของมันขึ้นมาได้ ถ้าตั้งตัวของมันขึ้นมาได้มันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา นี่พูดถึงทางโลกนะ แต่ถ้าเป็นทางธรรมมันเป็นในหัวใจ ถ้าเป็นในหัวใจนะ ถ้าผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจ มันเป็นปัจจุบันธรรม เวลามันพูดขึ้นมา มันมีรสชาติ มันมีความรู้สึก มันสะท้อนหัวใจ มันสะท้อนกิเลสใจ

เวลาครูบาอาจารย์ที่มีธรรมจะเทศนาว่าการ กิเลสมันหลบนะ มันไม่กล้าเผชิญหน้า มันกลัว แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่มีธรรมนะ เวลาแสดงธรรมไปกิเลสมันหัวเราะเยาะ “แห่ม มันเหมือนกันนะ กิเลสเหมือนกัน” พอมันเหมือนกัน มันก็เหมือนกับบริษัทที่เขาทุจริตกันนะ มันทำผิดมาด้วยกัน เวลาทำผิดมาด้วยกัน มันก็รู้กัน นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสนี้แสดงธรรมพระพุทธเจ้า กิเลสมันหัวเราะเยาะ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ กิเลสมันสะท้อน ถ้ากิเลสมันสะท้อนนะ เพราะมันทิ่มเข้าหัวใจนะ นี่ถ้ามันมีธรรมจริง ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง จิตสงบก็รู้ว่าจิตสงบ ถ้าจิตสงบ จิตมันไม่สงบนะ เราก็ยอมรับว่าจิตไม่สงบ แล้วจิตถ้ามันคือ เวลาจิตถ้ามันคือมันต้องมีอุปายนะ เวลาเราไม่ปฏิบัติมันก็อยากปฏิบัตินะ เวลาเราคิด เราศึกษาด้วยสติปัญญาของเรา เราก็อยากจะพ้นทุกข์ เราถึงรังเกียจนักทุกข์นี้ เราก็เบื่อหน่ายเต็มที ชีวิตใคร ใครจำเจอกับมัน ใครพอใจกับความเป็นอยู่อย่างนี้ เราก็อยากจะพ้นจากสิ่งนี้ เราก็อยากจะหวังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าวิมุตติสุขๆ สุขแท้ๆ นะ

ไอ้สุขของเรามันสุขเป็นเวทนา สุขเวทนา มันได้สิ่งใด มันเสพลสิ่งใดมันก็ว่าสุขชั่วคราว เวลามันชินชานะ มันก็เบื่อหน่าย มันก็อยากได้ใหม่ต่อไป มันไม่มีสิ่งใดจะให้มันสุขแล้วมันพอใจ มันไม่มีเลย นี่มันได้แค่ชั่วครั้งชั่วคราว แล้วมันก็ต้องแสวงหาเพิ่มมากขึ้นไปไม่มีวันที่สิ้นสุด มันทุกข์ยากอยู่อย่างนี้ แล้ววิมุตติสุข สุขที่มันอึดเต็ม ที่มันจะไม่ต้องการสิ่งใดไปเพิ่มเติมมันอีกเลย มันเป็นอย่างไร เราก็มีความปรารถนา เราก็มีความต้องการแบบนั้น ถ้ามีความต้องการแบบนั้น เห็นไหม เราก็อยากได้ความจริง ถ้าอยากได้ความจริงนะ เราก็ต้องมีสติ เราต้องมีสติ มีการเลือกเฟ้น

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ถ้าเธอศรัทธา อยากทำบุญที่ไหน เธอศรัทธาที่ไหนก็ทำบุญที่นั่น” ควรทำบุญเพื่อให้ศรัทธามั่นงอกงามขึ้นมา เพื่อให้ศรัทธา ให้ความ

เชื่อมั่นไง ศรัทธาคือความเชื่อมั่น ความเชื่อ ศรัทธาคือความเชื่อ ถ้ามีความเชื่อมั่น มันก็มีการกระทำ มันก็มีกำลังขึ้นมา พอมีกำลัง อยากประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

เวลาเราปฏิบัติ เห็นใหม่ กาลามสูตร อย่าเชื่ออะว่าอาจารย์เธอสอนแบบนี้ อย่าเชื่ออะว่าสิ่งนี้มันเข้ากับความรู้สึกของเราแล้วมันกลมกลืนกัน อย่าเชื่ออะว่าเราสามารถคำนวณได้ว่ามันน่าจะเป็นไปได้ อย่าเชื่ออะว่าเราทำสิ่งนี้แล้วมันจะมีประโยชน์กับเรา อย่าเชื่อ อย่าเชื่อ

แต่ถ้าเรามีศรัทธาคือความเชื่อ แล้วความตั้งมั่นของเราขึ้นมา เราต้องพิสูจน์ สงบจริงหรือเปล่า ที่ว่าสงบๆ นี่สงบจริงไหม ที่เป็นสมาธิๆ มันพิสูจน์ได้ยังไง แล้วถ้าเป็นปัญญาๆ ปัญญาที่มันจะฆ่ากิเลส ปัญญาที่มันพร้อมทั้งศีล สมาธิ ปัญญา เวลามันเกิด ถ้ามีศีลที่สะอาดบริสุทธิ์ มันจะเกิดสัมมาสมาธิที่เป็นประโยชน์

สัมมาสมาธิ ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาเกิดสัมมาสมาธิ มันจะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธินี้มันจะเข้าไปสำรวจ มันจะไปคายกิเลสออก มันจะไปฟาดฟัน มันเป็นธรรมาฐที่จะเข้าไปต่อสู้กับกิเลส นี่ถ้ามันเกิดขึ้นมามันเป็นของมัน มันรู้ของมัน

แล้วพอพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลากิเลสมันขาด ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ตั้งแนบขาด” ตั้งแนบขาดนะ ตั้งแนบขาด เวลาตัดแขนทิ้งเลย “ตั้งแนบขาด” เวลากิเลสมันขาดออกไปจากใจ มันขาดออกไป สมุจเฉทปหาน คุณิ สังโยชน์มันขาดออกไป มันแยกออกไปต่างหากเลย เห็นใหม่ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕

ชั้น ๕ ก็ไม่ใช่เราแล้ว แล้วชั้น ๕ ยังไม่ใช่ทุกข์อีก นี่ชั้น ๕ คือความรู้สึคนึกคิดของเรา มันไม่ใช่เราแล้วไม่ใช่ความทุกข์นี่มันเป็นแบบใด มันจะรู้ของมัน เห็นใหม่ อย่างนี้มันถึงจะไม่เป็นอังกาบ ถ้าเป็นอังกาบมันก็อังกาบๆ เห็นใหม่ มีสติทั่วพร้อม...สติทั่วพร้อมมันเป็นบาทฐานนะ หลวงปู่มั่นท่านก็บอก เวลาในมุตโตทัย เห็นใหม่ จะดื่ม จะกิน จะเคลื่อนไหวต้องมีสติ การมีสติแบบนี้มันเป็นการเริ่มต้นว่า ถ้าคนขาดสติ มันจะควบคุมความคิดอย่างไร ถ้ามันควบคุมความคิด ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิ มันเป็นความถูกต้องดีงาม ถ้ามันควบคุมแล้วมันต้องสงบลง

ถ้ามันสงบลงแล้ว มันสงบแล้วนะ ปุถุชน กัลยาณปุถุชน ปุถุชนนี่คือคนหนา ปุถุชน เห็นใหม่ สิ่งใดมา ถ้ามันถูกต้องชอบทำ อย่างเช่น พระ พระไปบิณฑบาตมา เขาใส่บาตรมาเต็มบาตร เขาชอบธรรมใหม่? ชอบธรรม

ฉันให้หมคบาตรนะ ฉันให้หมค...ก็ไม่นั่น เพราะมันฉันหมคไม่ได้ สิ่งที่ชอบธรรมใหม่? ใช่ มันชอบธรรม แต่มันชอบธรรมแล้วเราก็ก็นั่งมาดูอีกว่าเราฉันไปแล้วเราจะนั่งสัปหงกโงก ง่วงไหม อาหารมันตรงกับธาตุชั้นเราไหม สิ่งที่เราได้มาแล้ว คุณ เวลาเขาใส่บาตรมา ถ้าเป็นเนื้อ คีบเราก็ก็นั่งไม่ได้ ถ้าสิ่งที่จะต้องกัปปิยะ ไม่มีใครกัปปิให้ เราจะฉันได้ไหม เราบิณฑบาตมา บิณฑบาตมาเอาน้ำใจคน คนเขาใส่มาด้วยน้ำใจของเขา เราก็กัปปิของเขา มา แต่เสร็จแล้วเราก็ก็นั่งพิจารณาว่าสิทธิของพระ ธรรมวินัยบัญญัติไว้ เรามีสิทธิจะฉันสิ่งนี้ไหม

นี่ถ้ามันต้องกัปปิยะ ไม่มีใครทำให้ เราก็ก็นั่งไม่ได้ ถ้าเป็นเนื้อคิบที่เขาไม่รู้ เขาใส่มา เราเอา มาแล้วเราก็ก็นั่งแยกออก แล้วถ้าเราฉันอาหารที่เราได้มาโดยความเป็นธรรม เลี้ยงชีพด้วยปถิ แข็ง เราบิณฑบาตมา เราจะฉันกี่คำ ๕ คำ ๑๐ คำ เรามักน้อยสันโดษ เราก็ก็นั่งกติกากับเราขึ้นมาเป็น รุกงควัตร สิ่งนี้ สิ่งที่ได้มาชอบธรรมๆ แล้ว สิ่งที่ได้มาชอบธรรมใหม่? ชอบธรรม พอชอบธรรม ขึ้นมาแล้ว เวลาฉันขึ้นมา ฉันให้ท้องแตกเลยหรือ? มันก็ทำไม่ได้

พอมันทำไม่ได้ขึ้นมา นี่ความชอบธรรมมันชอบธรรมแค่ไหน สิ่งที่เราได้มามันชอบธรรม ใหม่ นี่ก็เหมือนกัน เวลาสิ่งที่มีสติมีปัญญาของเรา รู้ตัวทั่วพร้อมนี่ชอบธรรมใหม่? ชอบ คนมี สติมันผิดตรงไหน มันก็คิดทั้งนั้นนะ แต่มันดีขึ้นมาแล้วมันไปไหนต่อ มันดีขึ้นไปกว่านี้อีกไหม มนุษย์เป็นมนุษย์อยู่ที่นี่ แล้วเวลาเป็นปุถุชน แล้วเป็นกัลยาณปุถุชน มันไม่พัฒนาขึ้นมาเป็นกัลยาณ ปุถุชนหรือ

ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน เห็นใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่ง มาร กัลยาณปุถุชน เห็นใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง เสียงที่เขาติเขาเตียน ถ้ากัลยาณปุถุชนเขารู้เท่ารู้ทัน เขาไม่มาเป็นอารมณ์ความรู้สึก แต่ถ้าเป็นปุถุชนนะ ใครว่า ตามไปบ้านมัน ใครว่า ตามไปกุฏิมัน มันจะวิ่งไปหาเขาเลยนะ นี่ไง นี่ปุถุชน

แต่กัลยาณปุถุชน พอเขาว่า อืม! เขาว่าหรือ เขาว่าจริงๆ หรือ เขาเข้าใจผิด หรือเราเข้าใจ ผิด เขาวานี้เขามีข้อมูลจริงหรือเปล่า เขาวานี้เขาว่าไง ถ้าข้อมูลจริงก็ว่าด้วยที่นิสัยของเขา นี่มัน ปล่อย มันไม่เอามาเป็นอารมณ์ความรู้สึกใจ นี่กัลยาณปุถุชน

ปลุกชน กัลยาณปลุกชน นี้รู้ตัวทั่วพร้อมๆ รู้ตัวทั่วพร้อมแล้วมันมีปัญญาขึ้นมา ถ้ารู้ตัวทั่วพร้อมแล้วมันเป็นปัญญาขึ้นมา มันเป็นกัลยาณปลุกชน จิตมันละเอียดกว่านี้ ถ้าจิตมันละเอียดขึ้นไปแล้ว เวลาปัญญาขึ้นมา คุณ มันเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะเกิดมรรคญาณ ถ้าเกิดมรรคญาณ งานชอบ เพียรชอบ มรรค ๘ คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ มันเกิดมรรคญาณ เกิดธรรมจักร

ถ้าจักรมันหมุนออกไป หมุนไปในอะไร ถ้าจักรมันจะหมุน ถ้าไม่มีกาย ไม่มีเวทนา ไม่มีจิต ไม่มีธรรม มันจะหมุนไปในอะไร เห็นไหม เวลากงจักร กงจักรมันเจอสิ่งใด มันจะชำระล้างไปหมดเลย กงจักรมันจะเลื่อยเอาสิ่งที่เป็นวัตถุให้ขาดต่อหน้ามันไปทั้งหมด แต่ถ้าเป็นธรรมจักรล่ะ ธรรมจักร กงล้อของธรรมจักรมันจะบีบบีบสิ่งใด ถ้ากงล้อของธรรมจักรมันสร้างขึ้นมาไม่ได้ กงล้อธรรมจักรมันจะบดอะไร มันจะบดกิเลส บดกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ มันไปบดที่ไหน ถ้ามันยังไม่มีวิปัสสนาญาณที่เห็นจริงตามเป็นจริง มันจะบดอะไร แล้วถ้ามันบดได้ บดในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

บดกาย บดทำไม บดเวทนา บดทำไม บดจิต บดทำไม...เพราะกิเลส ค้นหาความทะยานอยากมันอาศัยสิ่งนี้ ค้นหาความทะยานอยากมันอยู่ที่นี้ ค้นหาความทะยานอยาก กิเลสมันเป็นนามธรรม แล้วนามธรรมแสดงตัวอย่างไร คุณความรู้สึกนึกคิดสิ มันนึกคิดมาจากไหน? ความรู้สึกนึกคิดมันก็มาจากสมอง มาจากต่างๆ ที่มันแสดงตัวออกมา เป็นศูนย์ประสาทที่มันสมอง แต่สมองมันจะคิดได้อย่างไร

เวลามันใช้ปัญญาขึ้นมา มันใช้ มันบดของมันไป นี้ธรรมจักร ถ้าจักรมันเคลื่อน มันหมุนออกไป มันมีปัญญาของมันนะ ถ้าทำแบบนี้ ทำความเป็นจริง มันไม่ใช่อังอ่าง ถ้าทำแบบอังอ่าง มันก็ทำตามรูปแบบ รู้ตัวทั่วพร้อม ทุกอย่างพร้อม...จะว่าผิดมันก็ไม่ผิด แต่เวลาพูดถึงผลลัพธ์ พูดถึงอริยสัจ พูดถึงสัจจะความจริง พูดถึงผลในศาสนา

ผลในศาสนานี้เราเกิดมาหวังมรรคหวังผล เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา ทุกคนก็หวังมรรคหวังผล แต่มันถึงไหมล่ะ? ถ้ามันทำได้นะ มีอำนาจวาสนาบารมีมันก็ทำของมันได้ ทำเหมือนกัน คนเรานี้ ทำเหมือนกัน เวลาทำกัน คนคนหนึ่งไปถึงอริยภูมิได้ ผ่านพ้นไปได้ คนคนหนึ่งทำซ้ำทำซาก แต่บารมีก็ทำได้อยู่ แต่ผลมันแตกต่างกัน อำนาจวาสนามันวัดกันไม่ได้ วัดกันไม่ได้ที่การกระทำกัน มาเห็นไหม นี่พันธุกรรมของจิต

จิตนี้สร้างสมบุญญาธิการมานาน้อย ถ้าสร้างมากน่ะ มันจะมีจุดยืน มีหลักเกณฑ์ จะมีสิ่งใดกระทบมันก็ไม่หวั่นไหวไปกับเขาจนเกินไปนัก จิตใจถ้ามันอ่อนแอ สร้างบุญญาธิการมาน้อย เขาไม่ต้องพูดหรือก มันตื่นไปก่อนแล้ว มันเสียวอะไรมา มันวิ่งไปก่อน จิตนี้วิ่งไปตกใจจนจิตตกไปอยู่ตาตุ่ม จิตหายไปหมดแล้ว ถ้าจิตคนมีอำนาจวาสนานะ สิ่งใดมากระทบนะ มันมีปัญญา ไตร่ตรอง ไคร่ครวญ ดูแล สิ่งนี้มันเกิดมาจากไหนนะ? เกิดมาจากผลของวิญญูะ คือการกระทำที่มันเกิดมาเวียนตายเวียนเกิด มันมีมาอย่างนี้ มันเป็นเรื่องที่เราทำกันมาเอง

แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตีแผ่ ตีแผ่อำนาจวาสนา ตีแผ่กรรมดี การกระทำ ตีแผ่สิ่งนั้นมาให้เป็นความจริง แล้วครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ท่านรู้ท่านเห็นของท่าน ท่านรู้ท่านเห็นของท่านแล้ว ธรรมะนี้เป็นธรรมะส่วนบุคคล สิ่งที่เราศึกษากันมา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ ธรรมและวินัย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคารพศรัทธานะ เพราะมีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกเราถึงได้พยายามประพฤติปฏิบัติตามแบบนั้น ปฏิบัติจนเรามีความรู้จริงขึ้นมา แล้วความรู้จริงนี้มันจะชำระกิเลสของเราตามความเป็นจริงนั้น

แต่ถ้าเราทำตามแบบนั้น อยู่กับแบบนั้น เพราะกลัวการผิดพลาด จิตใจนะ คุณิ เวลาเขาก่อสร้าง เห็นใหม่ ทรายหยาบ ทรายละเอียด เขามีตะแกรงร่อนไป มันแยกประเภทได้ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันไม่ละเอียดลงไป จากทรายหยาบนะ แล้วไม่มีทรายละเอียด ทรายละเอียดที่เขา มาอาบ มาทำให้งานมันจบได้ มันจะจบไหม? มันไม่จบหรือ จิตใจคนมันต้องจากหยาบ จากละเอียด มันจะพัฒนาของมันขึ้นไป

ไอ้ไม่รู้ตัวทั่วพร้อมแล้วนะ ทั้งทรายหยาบ ทรายละเอียด มันคลุกเคล้ากันอยู่อย่างนั้นนะ มันแยกออกไม่ได้ แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ แต่แยกประเภทไม่ถูก อะไรหยาบ อะไรละเอียด มันแยกประเภทไม่ได้ นี่โลกเป็นแบบนี้ มันก็เลยกลายเป็นอังกาบๆ กันอยู่อย่างนั้นนะ นี่เป็นคติ เป็นเตือนใจ แล้วเราพยายามเอาสิ่งที่เราได้ยินได้ฟังนี้มาเปรียบเทียบกับหัวใจของเรา สอนใจของเราให้มีหลักมีเกณฑ์ ให้มันเติบโตขึ้นมา อย่าให้มันเป็นทารกเด็กน้อยอยู่ตลอดไป

ทารกเด็กน้อยนะ แล้วพัฒนาให้มันวิ่งได้ ให้มันทำงานของมันได้ มันเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมา มันจะแบกหามสิ่งใดๆ ก็ได้ แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับตัวมัน เห็นใหม่ ใจเราต้องฝึกต้องหัด เพื่อเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง